

STRESZCZENIE

Tytuł rozprawy doktorskiej: Kształtowanie tożsamości narodowej jako determinanta polityki wewnętrznej i zewnętrznej Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej

Autor: mgr Dawid Gajos

Promotor: dr hab. Jakub Potulski, prof. UG, Uniwersytet Gdański

Słowa kluczowe: Korea Północna, KRLD, Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna, tożsamość narodowa, tożsamość a polityka

Przedmiotem niniejszej rozprawy doktorskiej jest zagadnienie koreańskiej tożsamości narodowej kształtowanej w Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej. Główną cechą, która wyróżnia to państwo, jest konsekwencja i niezmiennosc w prowadzonych kierunkach polityki. Kolejni przywódcy Korei Północnej z rodu Kimów, wobec podziału Półwyspu Koreańskiego na dwa państwa, zdołali wyodrębnić z dotychczasowej, wielowiekowej koreańskiej tożsamości narodowej nową tożsamość północnokoreańską. Wraz z upływem czasu oddalała się ona nie tylko od pierwotnego poczucia „bycia Koreańczykiem”, ale także od tożsamości budowanej w drugim istniejącym współcześnie państwie koreańskim – Republice Korei. Co więcej, pomimo koneksji z tak zwanym obozem socjalistycznym, w znacznej mierze nie upodabniała się zupełnie do sposobu kształtowania społeczeństwa w innych państwach komunistycznych i wychodziła poza schematy wyznaczone przez tradycję marksistowską. Jednakże na przełomie XX i XXI wieku zaczęły się pojawiać pierwsze oddolne zmiany w tworzonej przez lata północnokoreańskiej tożsamości narodowej, kiedy izolowane dotąd państwo znalazło się na skraju upadku spowodowanego klęską głodu. Jego obywatele w poszukiwaniu żywności i lepszego życia zaczęli uciekać za granicę, poznając tam i kontrastując ze swoim wyobrażeniem, determinowanym prowadzoną przez północnokoreański rząd polityką wewnętrzną, świat zewnętrzny – jego poziom życia, stopień rozwoju, a przede wszystkim styl życia i kulturę napływającą coraz szerzej do Korei Północnej poprzez Chiny, przede wszystkim z południa Półwyspu Koreańskiego i państw zachodnich. Zapoznanie się i inspiracja „nowym światem” znacząco wpłynęła na erozję kształtowanej przez lata północnokoreańskiej tożsamości narodowej i zmusiła władze do reorientacji prowadzonej polityki, zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej. Podjęto próbę dostosowania się do zmian zachodzących w społeczeństwie, podważając tym samym założenia ideologiczne, na których przez lata budowana była północnokoreańska tożsamość narodowa stabilizująca system polityczny.

Biorąc pod uwagę powyższe czynniki autor rozprawy postawił pytanie, które jest jednocześnie głównym problemem badawczym podejmowanym w pracy: w jaki sposób tożsamość narodowa determinuje politykę wewnętrzną i zewnętrzną Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej? W oparciu o postawioną hipotezę badawczą zakładającą, że polityka konstruowania tożsamości narodowej oraz budowania wspólnoty jest jednym z głównych elementów zapewniających stabilność systemu społeczno-politycznego Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej i determinuje sposób prowadzenia polityki wewnętrznej i zewnętrznej tego państwa, autor podjął się przedstawienia, usystematyzowania i analizy środków oraz metod, które stosowały władze Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej w prowadzonej przez nie polityce wieloletniego konstruowania tożsamości narodowej Koreańczyków z północy Półwyspu Koreańskiego od początku istnienia tego państwa, aż do współczesności, a także starał się zwrócić uwagę na jej znaczenie w trwałości i funkcjonowaniu reżimu.

Jako kryterium przedmiotu autor przyjął środki polityczne, kulturowe, ekonomiczne oraz wojskowe. Zamierzeniem naukowym było także przedstawienie związków pomiędzy poczuciem tożsamości narodowej w społeczeństwie a sposobem prowadzenia polityki przez władze Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej. W pracy pokazano silne związki między historią i konfucjańską kulturą Półwyspu Koreańskiego oraz zmieniającą się na przestrzeni lat sytuacją międzynarodową a kształtowaniem nowej, północnokoreańskiej tożsamości narodowej. Ponadto kwestią, na którą autor starał się zwrócić uwagę, było wytworzenie oryginalnych, północnokoreańskich rozwiązań polityczno-społecznych i zaimplementowanie ich w tożsamości społeczeństwa. Rozwiązania te stanowiły o specyfice systemu politycznego i północnokoreańskiej tożsamości narodowej, będąc ważnym elementem badań nad tym państwem.

Autor wykorzystał do swoich badań następujące metody badawcze: interpretację politologiczną i socjologiczną faktów oraz krytykę wewnętrzną źródeł, w tym tych pochodzących z Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, w szczególności publikacji przywódców państwa oraz materiałów propagandowych wydawanych przez oficjalne media i rząd; metody behawioralne; metodę historyczną, która stanowi podstawowy sposób prowadzenia przez autora badań, poprzez ukazanie w kontekście historycznym procesu kształtowania i umacniania poczucia nowej, północnokoreańskiej tożsamości narodowej w konkretnych warunkach politycznych oraz poprzez chronologiczne prześledzenie zmian, jakie zachodziły w polityce Korei Północnej po wprowadzeniu konkretnych założeń polityki tożsamościowej i ich oddziaływaniu na rzeczywistość społeczno-polityczną państwa.

Dysertacja składa się ze wstępu oraz zakończenia, a także części merytorycznej ujętej w czterech rozdziałach. Pierwszy rozdział ma znaczenie porządkujące i dotyczy definicyjno-teoretycznego omówienia zagadnienia tożsamości narodowej w postaci przeglądowej. Zostały w nim omówione treści z zakresu teorii tożsamości narodowej i pojęć pokrewnych, w tym świadomości społecznej, a także siatka pojęciowa i wybrane modele teoretyczne poczucia tożsamości narodowej.

Rozdział drugi autor poświęcił historycznym uwarunkowaniom koreańskiej tożsamości narodowej, przyjmując cezurę czasową do 1953 roku, na bazie której po zakończeniu wojny koreańskiej kształtowana była północnokoreańska tożsamość narodowa.

Trzeci rozdział rozprawy doktorskiej skupia się na ukazaniu procesu kształtowania nowej północnokoreańskiej tożsamości narodowej po ostatecznym podziale Półwyspu Koreańskiego w 1953 roku. Autor poddał w nim analizie nowe warunki polityczne powstałe na Półwyspie Koreańskim po zakończeniu wojny koreańskiej w perspektywie tożsamościowej oraz ukazał proces wykorzystania modelu interakcyjnego w kształtowaniu północnokoreańskiej tożsamości narodowej, przedstawiając ją w perspektywie opozycji wobec innych wspólnot społecznych, w szczególności Amerykanów i Japończyków.

Czwarty rozdział stanowi podsumowanie procesu wcześniejszych badań i ma na celu ukazanie zmian oraz przekształceń zachodzących w wytworzonej na przestrzeni lat północnokoreańskiej tożsamości narodowej. Autor w szczególności uwzględnia ich genezę wywodzącą się z kryzysu głodu lat 90. XX wieku, jaki zaburzył dotychczasowy sposób prowadzenia polityki tożsamościowej w Korei Północnej i czynników oddolnych, takich jak emancypacja społeczeństwa, a także będący jej przyczyną napływ informacji i wzorców kulturowych z zewnątrz państwa, które spowodowały sprzężenie zwrotne wobec polityki prowadzonej przez rządzących Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną. Autor zwrócił również uwagę na konieczność oraz sposoby reakcji władz państwa na zachodzące w XXI wieku zjawisko erozji północnokoreańskiej tożsamości narodowej, jednocześnie podejmując próbę analizy i predykcji tego, w jaki sposób przemiany tożsamości, dokonywane pod wpływem rosnących kontaktów ze światem zewnętrznym mogą podważyć stabilność reżimu i determinować w przyszłości sposób prowadzenia polityki wewnętrznej oraz zewnętrznej tego państwa.

ABSTRACT

Title of doctoral dissertation: Shaping national identity as a determinant of the internal and external policy of the Democratic People's Republic of Korea

Author: Dawid Gajos, M.A

Supervisor: dr hab. Jakub Potulski, prof. UG, University of Gdańsk

Keywords: North Korea, DPRK, Democratic People's Republic of Korea, national identity, identity and politics

The subject of this doctoral dissertation is the issue of Korean national identity shaped in the Democratic People's Republic of Korea. The main feature that distinguishes this country is consistency and unchangeability in its policy directions. The subsequent leaders of North Korea from the Kim family, due to the division of the Korean Peninsula into two countries, managed to isolate a new North Korean identity from the existing, centuries-old Korean national identity. Over time, it moved away not only from the original sense of "being Korean", but also from the identity built in the second existing Korean state today - the Republic of Korea. Moreover, despite its connections with the so-called socialist camp, to a large extent it was not at all similar to the way society was shaped in other communist countries and went beyond the patterns set by the Marxist tradition. However, at the turn of the 20th and 21st centuries, the first grassroots changes began to appear in the North Korean national identity that had been created over the years, when the previously isolated state found itself on the verge of collapse caused by famine. Its citizens began to flee abroad in search of food and a better life, getting to know the outside world - its standard of living, level of development, and, above all, the lifestyle and culture that was flowing more and more widely into the North Korea through China, primarily from the south of the Korean Peninsula and Western countries. Getting to know and being inspired by the "new world" significantly contributed to the erosion of the North Korean national identity that had been shaped over the years and forced the authorities to reorient their policies, both internal and external. An attempt was made to adapt to the changes taking place in society, thereby undermining the ideological assumptions on which the North Korean national identity that stabilized the political system had been built for years.

Taking into account the above factors, the author of the dissertation asked the question, which is also the main research problem addressed in the work: how does national identity determine the internal and external policy of the Democratic People's Republic of Korea? Based on the research hypothesis assuming that the policy of constructing national identity and building community is one of the main elements ensuring the stability of the socio-political system of the Democratic People's Republic of Korea and determines the manner of conducting

internal and external policy of this country, the author undertook to present, systematize and analysis of the means and methods used by the authorities of the Democratic People's Republic of Korea in their long-term policy of constructing the national identity of Koreans from the north of the Korean Peninsula from the beginning of the existence of this country until the present day, and also tried to draw attention to its importance in the durability and functioning regime.

The author adopted political, cultural, economic and military means as the criterion of the subject. The scientific intention was also to present the relationship between the sense of national identity in society and the way of conducting politics by the authorities of the Democratic People's Republic of Korea. The work shows strong connections between the history and Confucian culture of the Korean Peninsula, the international situation changing over the years and the formation of a new North Korean national identity. Moreover, the issue that the author tried to draw attention to was the creation of original North Korean political and social solutions and their implementation in the identity of society. These solutions determined the specificity of the political system and North Korean national identity, and were an important element of research on this country.

The author used the following research methods for his research: political and sociological interpretation of facts and internal criticism of sources, including those from the Democratic People's Republic of Korea, in particular publications by state leaders and propaganda materials issued by the official media and the government; behavioral methods; historical method, which is the basic method of conducting research by the author, by showing in the historical context the process of shaping and strengthening the sense of a new North Korean national identity in specific political conditions and by chronologically tracing the changes that took place in North Korea's policy after the introduction of specific assumptions of identity policy and their impact on the socio-political reality of the country.

The dissertation consists of an introduction and conclusion, as well as a substantive part in four chapters. The first chapter is of organizing importance and concerns a definitional and theoretical discussion of the issue of national identity in the form of an overview. It discusses the content of the theory of national identity and related concepts, including social awareness, as well as the conceptual network and selected theoretical models of the sense of national identity.

The author devoted the second chapter to the historical conditions of Korean national identity, adopting a time frame up to 1953, on the basis of which the North Korean national identity was shaped after the end of the Korean War.

The third chapter of the doctoral dissertation focuses on showing the process of shaping a new North Korean national identity after the final division of the Korean Peninsula in 1953. The author analyzed the new political conditions arising on the Korean Peninsula after the end of the Korean War from an identity perspective and showed the process of using the interactive model in shaping North Korean national identity, presenting it from the perspective of opposition to other social communities, in particular the Americans and the Japanese.

The fourth chapter summarizes the process of previous research and aims to show the changes and transformations taking place in the North Korean national identity developed over the years. The author takes into account in particular their origins in the famine crisis of the 1990s, which disturbed the current way of conducting identity policy in North Korea, and bottom-up factors, such as the emancipation of society, as well as the resulting influx of information and cultural patterns from outside the state, which caused a feedback to the policy pursued by the rulers of the Democratic People's Republic of Korea. The author also drew attention to the need and methods of response of the state authorities to the phenomenon of erosion of North Korean national identity taking place in the 21st century, at the same time attempting to analyze and predict how identity transformations, carried out under the influence of growing contacts with the outside world, may undermine the stability of the regime and determine the future manner of conducting internal and external policy of this country.